

Karta pracy do tematu 102: Konserwacja dzieł sztuki. Wycieczka(*)

Pakiet 2.: Rozwiązania

1. Podaj, jakie zagrożenia czyhają na dzieła sztuki. Spróbuj podzielić je na kilka grup.

1. Czynniki biologiczne (mikroorganizmy, owady, gryzonie)
2. Warunki przechowywania (temperatura, wilgotność powietrza, światło, zanieczyszczenia atmosferyczne)
3. Wpływ człowieka (celowe lub nieświadome uszkodzenia)

2. Jakie powinny być warunki (temperatura, wilgotność, oświetlenie) w miejscu przechowywania lub prezentowania publiczności dzieł sztuki?

Temperatura powinna mieścić się w zakresie 18 – 21 st., wilgotność 45 – 55 %, oświetlenie światłem sztucznym (np. diody LED) lub dziennym, ale pozbawionym promieniowania UV i niezbyt mocnym.

3. W jakich warunkach najlepiej rozwijają się pleśnie? Jakie są efekty ich działania dla dzieł sztuki i dla człowieka?

Zgodnie z prezentacją: „rozwijają się szczególnie w miejscach ciepłych, wilgotnych, zbyt słabo wentylowanych. Są w stanie rozkładać podłoże organiczne (np. papier lub tkaniny), na którym żyją, niszcząc jego strukturę. Doprowadzają także do powstawania przebarwień. Oprócz szkodliwego wpływu na dzieła sztuki, pleśnie wytwarzają także rakotwórcze i mutagenne mykotoksyny, które nie pozostają bez wpływu na organizm ludzki”.

4. W jaki sposób walczy się z pleśniami?

Zgodnie z prezentacją: „grzyby giną w podwyższonej (ok. 50 st.) temperaturze, można je także usuwać przy pomocy tlenu etylenu”.

5. Po czym poznać, że w drewnianym lub papierowym obiekcie osiedliły się owady? Podaj przynajmniej jeden przykład szkodnika.

Larwy owadów pozostawiają charakterystyczne wydrążone tunele. W drewnie można także stwierdzić obecność kanałów wylotowych z tych tuneli. Będą miały one średnicę kilku milimetrów (zazwyczaj ok. 3 mm) i będzie wysypywało się z nich sproszkowane drewno.

6. Co powoduje promieniowanie UV, oddziałując na papier?

Promieniowanie nadfioletowe (UV) przyczynia się do płowienia wielu barwników, powoduje także żółknięcie i kruszenie gorszych gatunków papieru (produkowanych ze ścieru drzewnego), co jest spowodowane rozkładem ligniny w nim zawartej.

7. Czym jest kurz?

Zgodnie z cytatem zawartym w prezentacji: „Kurz to mieszanina płatków ludzkiego naskórka, drobnych cząstek substancji mineralnych bądź roślinnych, włókien tekstylnych, dymów

fabrycznych, tłuszczu z odcisków palców, części insektów, ich wydzielin i wydaliny, proszków, pudrów, sierści. W tej mieszaninie znajdują swe oparcie przetrwalniki niezliczonych pleśni i różnych innych mikroorganizmów, żywiących się materiałem zawartym w kurzu”.

8. Jaka jest różnica między konserwacją, a rekonstrukcją?

Celem konserwacji jest zachowanie jak najwiarygodniejszego wyglądu dzieła sztuki. Wszelkie uszkodzenia nie są wypełniane. W przeciwnym przypadku proces taki nosi nazwę rekonstrukcji i może być elementem następującym po konserwacji.

9. Na podstawie załączonego artykułu „O retuszach raz jeszcze” odpowiedz, w jaki sposób są one dokonywane i o czym musi pamiętać konserwator.

Retusze wykonywane są tak, by wyglądem jak najbardziej odpowiadały oryginałowi, mają być jednak możliwe do odróżnienia od pierwotnego dzieła sztuki. Nie ma potrzeby stosowania oryginalnych barwników do dokonywania retuszy, co więcej, nie jest to wskazane, ponieważ jeżeli w przyszłości zajdzie potrzeba ich usunięcia, to będzie to dodatkowo utrudnione.